

אַלְדָּנוֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֶפֶת

פְּרֻטָּת מַיִי עֶפֶת

כ"ס ז', א"ליון ק"ח

מזהב שבקש לנצלם למטרה נעלה זו של החזקת הקהלה. מה עשה? שלח את משמשו לקרא ליהודי אחד מחברי הקהלה, שכמוכן התייצב מיד עם קבלת השליחות לפני הרה"ק להיות מוכן לכל משימה שיטיל עליו. להפתעתו הזמינו רבנו לחדרו, הושיבו לימינו והחל משוחח עמו על מצב הקהלה ועל העתיד הקשה שצפוי לקהלה באותם הימים, תוך שהוא נותן לו את ההרגשה כאלו בידו לעזור לבני הקהלה ולתמוך בהם. אף הלה החל לומר שאין הוא יודע למה הפונה, שהרי ידוע מלפניו מצבו ובמה תולה הוא את תקותו שאדם כמוהו יוכל להיות למשענת.

הוציא ה'באבא סאלי' מטבע זהב אחת ואמר לו: ראה, את המטבע הזו אמסר לידך לברכה ולמשמרת, ומשתגיע אליך יפתחו בפניה שערי ההצלחה, ואולם הצלחתך תלויה במדת עזרתך לחבריה וידידיך, ואסור שהכסף יעביר אותך על דעתך ועל דעת קונה, אם תמשיך לדקדק במצוות קלה פבחמורה ותהיה לעזר ולאחיסמך לבני קהלתנו, אני מברך אותך בזה בברכת עשר והצלחה, ואם חלילה תסטה מן הדרך הזאת שאני מורה לך לאחר שתעלה לגדלה, דע לך שבכחי להחזירך למצב של היום ואולי אף תרד מטה מכה.

אותו יהודי נדהם לשמע הדברים ולאחר דקות של דומיה בלי אפשרות להגיב, פתח את פיו. בראשונה הודה לרבנו על האמון שנתן בו בברחו דוקא בו להיות למשענת לקהלה ולהחזיק בידו את מפתח העשר, ומאידך הבטיח נאמנה שאין כל צורך להזהירו ולהדריכו אף לנהג בעשר הצפוי וכיצד להמשיך בעבודת ה'. כאדם עשיר, ידי לא תזוז מידך, אדוננו מורנו ורבנו, וככל שתאמר לי אעשה עד יומי האחרון. כך קבל לידו את המטבע המברכת. שתה לחיים עם רבנו ויצא לדרך. ואכן ברכתו של רבנו ה'באבא סאלי' נתקיימה בו והוא הלך הלוך וגדל. מסחרו פרוץ בכל העירה, וככל שגדל עשרו פן הרבה בצדקות וחסדים, כשידו לא זוה מידו של ה'באבא סאלי' ועמד לימינו לכל דבר שבקדשה (מאור ישראל' עמוד 223).

מעשה בהיות הרה"ק רבי

'אשרי מי שיש לו פרוטה מידו'

ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת. וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר. ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחזת קבר (יח א-ב).

רמז ומקור אודות נתינת מטבע לשמירה ולהצלחה, מובא בספרי מעשיות לרבנו נסים גאון, ושם הוא מקור הספור של 'איש חסיד היה', שעשרו של החסיד בא לו כי אליהו הנביא התנה עם העני המוכר שינתן לו וזו אחד מכסף ממכרו. ונטלו ממנו וחזר ונתנו לו וממנו התעשר אח"כ עשר גדול. וכמו שמסים במחזור ויטרי בסוף הפיוט אליהו הנביא הנ"ל, כי במקום סיומנו 'אשרי מי שראה פניו בחלום' מסיים במחזור ויטרי: 'אשרי מי שיש לו פרוטה מידו'.

פרוטה מאיוב מתברך

ספר הגה"צ ר' אשר יונה ויינבערגער זצ"ל, רב ור"מ דטעמעשוואר: פעם פשנסענו לעיר דעעש נכנסתי אל הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויזניץ זיע"א להפרד, ואתנו בננו בכורנו, הרה"ח ר' בן ציון חיים נ"ו, שהיה אז תינוק, והחזקתי אותו בזרועותי. כשנפרדנו מה'אהבת ישראל' לקח את הילד בידיו הקדושות ואחל לו: 'שיהיה לך אב עשיר ואם בריאה'. ונתן לי מטבע מברכת. ואמר: ענין נתינת מטבע הוא דאיתא בגמרא (ב"ב טו:): 'כל הנוטל פרוטה מאיוב מתברך', האין מתברכים מפרוטה אחת, אלא שהברכה שרתה במעותיו, שאם היו מערבין פרוטה אחת מהם במעות אחרות, התברכו כלם (כנסת ישראל' ויוניץ-טעמעשוואר הקדמה, עמוד 16).

מטבע מהבאבא סאלי

היו ברשותו של הרה"ק רבי ישראל אביחצירא זיע"א, ה'באבא סאלי', שלש מטבעות

'מלא' אלא - על דרך משל - בכלי שיכול להיות מלא ויכול להיות ריקון, לא כן בכסף שלא שיהי בו 'מלא' ושאייננו מלא. ולזה פרש רש"י שהכונה בתבת 'מלא' על השדה, שישלם לו את כל שוי השדה.

ועל דרך החסידות היה נראה לומר בזה דבר נפלא דהנה כבר נודע שהזוכה מממונו של צדיק הרי הוא כמו שזכה משלחן גבוה, וברכה שרויה בזה להגדיל ולהאדיר. וכמו שמצינו במדרש (ב"ר סד ז) על הפסוק (בראשית כו יג) 'ויגדל האיש וילך הלוח וגדל': אמר רבי חנינו, עד שהיו אומרים, זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך, ובפשטות דברי המדרש טעונים באור, כיצד אכן יתכן אליבא דאמת שהיה טוב בעיניהם זבל פרדותיו של יצחק יותר מכסף וזהב ממש.

וברור שברכה גדולה היתה שוכנת בנכסיו, והיתה ברכת ה' שורה על כל היוצא מדלתו ביתו, ומפני זה היה טוב בעיניהם זבל פרדותיו של יצחק לפי שדבר זה הביא ברכה לבתיהם, להבדיל אלף אלפי הבדלות מכספו וזהבו של אבימלך שלא זו בלבד שלא היה בו ברכה אלא היה להפך.

ועל זה הוא שאמר להם אברהם 'בכסף מלא יתננה לי', כלומר, אין כספי ככספם של אחרים, אלא הוא כסף מלא בברכת ה', וכאשר יקבל עפרון לידי זה הכסף, הנה תשרה בו הברכה ויתעשר. אלא שעפרון שהיה איש רע עין נבהל להון, הכניס עין רעה בממונו של הצדיק והפסיד את הברכה. כך שאילו אכן היה ראוי עפרון להיות כלי מחזיק ברכה, היה זוכה להתברך מן הממון שקבל מן הצדיק, אך לפי שהיה כל כך פגום בנפשו, והיתה עינו מבהלת להרע, הכניס את עינו הרעה גם בממונו של צדיק, כלומר, באותו ממון שקבל מהצדיק על השדה והמערה, ולא זכה שתתקיים אצלו הברכה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

ישראל אביחצירא זיע"א בצרפת, היה שם יהודי נכה רגלים שחפץ לעלות לארץ הקודש עם אמו שהיתה מבגרת, והשליחים של הסוכנות סרבו לעזור לו, בטענה שבארץ לא צריכים נכים ולא זקנות כמו אמו, והיה בצער גדול מזה... בהגיע ה'באבא סאלי' לפאריז, הלך אותו יהודי לבקש את ברכתו בעודו ישוב על כסא גלגלים, האיש בכה מאד ליד הצדיק עד שבקשי רב יכול היה לספר את מצבו, וגם בקש מהצדיק ברכה שרצונו לשאת אשה ולזכות בבנים.

רבנו אמר לו שאין מזלו בצרפת והוסיף 'אל תדאג אני מברך אותך שתזכה בקרוב לעלות לארץ ישראל יחד עם אמו והיא תאריך שם ימים, ואני מוסר לך מטבע שלעולם לא יחסר לך כסף לכל צרכך'. כשיצא משם פגש אותו ידיד נאמן, ושאל אותו מדוע אין הוא עולה לארץ הקודש, השיב לו הלה כי הסוכנות אינה מסכימה.

הידיד אמר לו, אתה ואמו תבואו יחד עמי לארץ ישראל מבלי כל העזרה מהסוכנות, ואני אעזור לך בכל העניינים. ואכן הוא הגיע לארץ יחד עם אמו, נשא אשה ונולדה לו בת, והיה שומר מכל משמר על המטבע שקבל מה'באבא סאלי' זיע"א ומעולם לו היה חסר לו מאום מכל צרכו. אמו האריכה ימים ונפטרה בחדש חשוון תשע"ג בת מאה ושלוש שנים.

בכסף מלא ברכת ה'

בפרשת השבוע (בראשית כג ז-ט): 'ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת. וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר. ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוכם לאחוזת קבר'. ופרש רש"י: 'בכסף מלא' - אשלם כל שויה, וכן דוד אמר לארונה (דברי הימים א' כא כד) 'בכסף מלא'.

ובארו המפרשים כונת רש"י, שהקשה לו, מה שיהי לשון 'מלא' בכסף, הלא 'מלא' הוא הפך 'ריקון', ואין ראוי לומר

שו"ת קתר

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון. בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אֵלֶּזְנוֹת - נושא פרסים

היכן מזכר בפרשתנו
המספר 10 (3 פעמים)?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת כי תצא:

ש. אילו שתי מצוות בפרשה זו קשורות לשכחה?
ת. אם נשכח עומר דגן בשדה, יש להשאירו לעניים (דברים כד, יט). אנחנו מצווים לא לשכוח את אשר עשה לנו עמלק בצאתנו ממצרים (דברים כה, יט).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת כי תצא:
ה' א. הולצמן בית שמש.

